

Byla C-919/19**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2019 m. gruodžio 16 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. spalio 22 d.

Pareiškėja:

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

Kita proceso šalis:

X.Y.

Najvyšší súd

Slovenskej republiky (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas)

NUTARTIS

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) <...> [kolegijos sudėtis] baudžiamojoje byloje prieš X.Y. <...> dėl labai sunkaus nusikaltimo, nustatyto Čekijos Respublikos baudžiamojo kodekso 173 straipsnio 1 dalyje ir 2 dalies b punkte (apiplėšimas) 2019 m. spalio 22 d. Bratislavoje įvykusiame uždaramo teismo posėdyje

nutarė:

remiantis *Trestný poriadok* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 318 straipsnio 1 dalimi, *per analogiam* siejama su 244 straipsnio 4 dalimi, **sustabdyti bylos nagrinėjimą** dėl kartu nagrinėjamų 2017 m. liepos 18 d. *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos teismas, Čekijos Respublika) nuosprendžio <...> [bylos Nr.] ir 2017 m. rugsėjo 20 d. *Vrchní soud v Praze* (Prahos apeliacinis teismas, Čekijos Respublika) nuosprendžio <...> [bylos Nr.], kuriais X.Y. nuteistas už labai sunkų nusikaltimą, t. y. apiplėšimą, pagal Čekijos Respublikos baudžiamojo kodekso 173 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies b punktą ir jam skirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė, kurią jis turi atlikti laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigoje,

pripažinimo ir vykdymo **ir pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą** dėl 2008 m. lapkričio 27 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2008/909/TVR dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose tarpusavio pripažinimo principo taikymo skiriant laisvės atėmimo bausmes ar su laisvės atėmimu susijusias priemones, siekiant jas vykdyti Europos Sąjungoje (OL L 327, 2008 12 5), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009 03 27) (toliau – pamatinis sprendimas), 4 straipsnio 1 dalies a punkto ir 2 dalies, taip pat 9 straipsnio 1 dalies b punkto išaiškinimo.

Motyvai

(1) *Krajský súd v Košiciach* (Košicės apygardos teismas, Slovakijos Respublika, toliau – Košicės apygardos teismas) 2018 m. gegužės 17 d. sprendimu <...> [bylos Nr.], remdamasis [*Zákon*] č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii (orig. p. 2) a o zmene a doplnení [zákon] č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení účinnom do 31. decembra 2019 (Įstatymas Nr. 549/2011 dėl nuosprendžių, kuriais Europos Sąjungoje skirta laisvės atėmimo bausmė, pripažinimo ir vykdymo ir dėl Įstatymo Nr. 221/2006 dėl laisvės atėmimo bausmės vykdymo pakeitimo (iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija) (toliau – Įstatymas Nr. 549/2011)) 15 straipsnio 1 dalimi ir 17 straipsnio 1 dalimi, pripažino vykdytinais 2017 m. liepos 18 d. *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos teismas, Čekijos Respublika) nuosprendį <...> [bylos Nr.] ir 2017 m. spalio 20 d. *Vrchní soud v Praze* (Prahos apeliacinis teismas, Čekijos Respublika), nuosprendį <...> [bylos Nr.], kuriais X.Y. nuteistas už labai sunkų nusikaltimą, t. y. apiplėšimą pagal Čekijos Respublikos baudžiamojo kodekso 173 straipsnio 1 dalį ir 2 dalies b punktą, ir jam skirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė, kurią jis turi atlikti laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigoje. Be to, remdamasis *Trestný zákon* (Baudžiamasis kodeksas) 48 straipsnio 4 dalimi, nustatė, kad nuteistasis bausmę turi atlikti sušvelninto režimo laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigoje.

(2) Nuteistasis X.Y. šį sprendimą apskundė, iš esmės grįsdamas skundą tuo, kad visa jo šeima (sutuoktinė, dvi dukterys, žentas ir anūkas) gyvena ir dirba Pilzene ir šeimos nariai jį kas mėnesį lanko laisvės atėmimo bausmės vykdymo vietoje. Su sūnumi ir netikru broliu, gyvenančiais Slovakijos Respublikoje, nepalaiko jokių ryšių, nes pastarieji su juo nesutaria. Taip pat pažymėjo, kad jo tėvai jau yra mirę, todėl Slovakijoje neturi jokių šeimos ryšių ar kitų jam artimų asmenų. Nuteistasis taip pat teigia, kad perkeltas į Slovakiją prarastų ryšį su šeima, kuri Slovakijoje neturi kur grįžti, o Čekijos Respublikoje (jo šeima) turi stogą virš galvos ir darbą. Dėl minėtų priežasčių nuteistasis X.Y. prašo, kad laisvės atėmimo bausmė būtų vykdoma Čekijos Respublikoje, ir prie skundo pridėda buto nuomos Pilzene sutarties kopiją.

(3) 2018 m. rugpjūčio 28 d. nutartimi <...> [bylos Nr.] *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) (toliau –

Aukščiausiasis Teismas) sustabdė bylos dėl pripažinimo ir vykdymo nagrinėjimą remdamasis *Trestný poriadok* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 318 straipsnio 1 dalimi, *per analogiam* siejama su 244 straipsnio 4 dalimi, kol Europos Sąjungos Teisingumo Teismas priims sprendimą dėl jo ankstesnio prašymo priimti prejudicinį sprendimą, pateikto faktinių aplinkybių požiūriu panašioje byloje, kuriai suteiktas numeris 2 Urto 1/2018; Teisingumo Teismo byla C-495/18.

(4) Atsižvelgęs į tai, kad Aukščiausiajame Teisme nagrinėjamoje byloje 2 Urto 1/2018 *Krajský soud v Ústí nad Labem* (Ūščio prie Labės apygardos teismas, Čekijos Respublika) atšaukė liudijimą, išduotą pagal pamatinio sprendimo 4 straipsnį, ir dėl to Europos Sąjungos Teisingumo Teismas 2019 m. spalio 1 d. nutartimi nutraukė prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje C-495/18 nagrinėjimą, Aukščiausiasis Teismas šioje byloje 2019 m. spalio 22 d. nutartimi 2 Urto 5/2018, remdamasis *Trestný poriadok* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 318 straipsnio 2 dalimi, *per analogiam* priėmė sprendimą atnaujinti bylos nagrinėjimą. Be to, priėjo prie išvados, kad nagrinėjamoje byloje būtina pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui naują prašymą priimti prejudicinį sprendimą dėl toliau nurodytų priežasčių (**orig. p. 3**)

(5) 2018 m. vasario 12 d. apygardos teismas gavo *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos teismas, Čekijos Respublika) liudijimą, išduotą remiantis pamatinio sprendimo 4 straipsniu, su [(1) punkte] nurodytais nuosprendžiais, kuriais, remiantis Čekijos Respublikos baudžiamojo kodekso 173 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies b punktu, X.Y. buvo nuteistas ir jam skirta 8 metų laisvės atėmimo bausmė, kurią jis turi atlikti laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigoje. Šio liudijimo g punkte nurodyta, kad nuosprendžiai ir liudijimas buvo išsiųsti Slovakijos Respublikai kaip vykdančiajai valstybei, nes išduodančioji institucija įsitikino, kad paskirtos bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje leis pasiekti tikslą, t. y. sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai, nes nuteistasis yra vykdančiosios valstybės pilietis ir joje gyvena. Be to, iš liudijimo [d dalies 4 punkto ir 1 dalies] matyti, kad nuteistasis atvyko į Čekijos Respubliką kartu su žmona prieš penkis mėnesius iki nusikaltimo įvykdymo, trumpai dirbo Pilzeno bendrovėje X, tačiau jo darbo sutartis buvo nutraukta, o nusikaltimo padarymo metu nuteistasis buvo bedarbis. Iš pradžių Čekijos Respublikoje buvo apsistojęs darbininkų viešbutyje, o vėliau trumpą laiką gyveno su šeima išsinuotame bute. *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos teismas, Čekijos Respublika) mano, kad socialinė reabilitacija nuteistajam bus lengviau prieinama Slovakijoje, nes nuteistasis yra Slovakijos pilietis, joje gyvena visą gyvenimą ir ten yra registruotas kaip turintis nuolatinę gyvenamąją vietą. *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos teismas, Čekijos Respublika) mano, kad Čekijos Respublikoje nuteistasis neturi įprastos gyvenamosios vietos, nes prieš įvykdydamas nusikaltimą Čekijos Respublikos teritorijoje gyveno labai trumpą laiką, per kurį neužmezgė jokių profesinių, kultūrinių ar socialinių ryšių, nepasinaudojo galimybe apsistoti Čekijos Respublikoje tam, kad pilnavertiškai integruotųsi į jos visuomenę ir susikurtų aplinką, kuri galėtų būti pripažinta įprasta gyvenamąja vieta ir kurioje galėtų gyventi su šeima. Priešingai, atvykęs į Čekijos Respubliką, netruko įvykdyti smurtinį nusikaltimą. *Krajský soud v Plzni* (Pilzeno apygardos

teismas, Čekijos Respublika) mano, kad aplinkybė, jog Čekijos Respublikoje yra apsistoję nuteistojo vaikai, kurie taip pat yra Slovakijos Respublikos piliečiai ir bet kuriuo metu gali grįžti į šią šalį, taip pat nelemia kliūtis, kokia galėtų būti nuteistojo „įprasta gyvenamoji vieta“ Čekijos Respublikoje, dėl kurios būtų neįmanoma perduoti nuteistąjį, atsiradimo.

(6) Nuteistasis X.Y., išsakydamas savo nuomonę dėl perdavimo, nurodė Slovakijoje turįs tik netikrą brolių, su kuriuo nepalaiko ryšių, o paleistas iš bausmės atlikimo įstaigos liksias Čekijos Respublikoje ir apsistosias konkrečiu adresu Pilzene, kur yra jo laikina gyvenamoji vieta, kurioje yra jo vaikai ir anūakai, kurie negalėtų jo lankyti ir jis prarastų ryšį su jais.

(7) Remiantis Slovakijos Respublikos gyventojų registru, nuteistasis X.Y. <...> yra Slovakijos Respublikos pilietis, o nuo 1998 m. rugpjūčio 4 d. turi registruotą nuolatinę gyvenamąją vietą (**orig. p. 4**) Mníšek Nad Hnilcom savivaldybėje <...>, Gelnicos rajone. Iš *Obvodné oddelenie Policajného zboru v Spišskej Novej Vsi* (Spišska Nova Vesės apygardos policijos skyrius, Slovakija) 2018 m. kovo 5 d. ataskaitos matyti, kad apeliantas iš viso nesilanko nurodytoje savivaldybėje, su niekuo nepalaiko ryšių ir jau maždaug penkerius metus kartu su šeima yra Prancūzijoje. Remiantis Mníšek nad Hnilcom savivaldybės seniūnaičio ataskaita, nuteistasis X.Y. turi šioje savivaldybėje registruotą nuolatinę gyvenamąją vietą <...> [adresas], tačiau šiuo adresu yra apsistojęs tik sūnus <...>, gyvenantis su savo močiute X.Y., pasak kurios jos duktė X (apelianto sutuoktinė) kartu su dviem dukterimis tikriausiai yra Čekijos Respublikoje, tačiau ryšių su ja nepalaiko. Šiuo metu nuteistasis X.Y. atlieka laisvės atėmimo bausmę Pilzeno laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigoje <...> [laisvės atėmimo bausmės vykdymo įstaigos adresas], Čekijos Respublika.

(8) Remiantis Įstatymo Nr. 549/2011 4 straipsnio 1 dalies a punktu, pripažinti ir vykdyti nuosprendį Slovakijos Respublikoje galima, jeigu veika, dėl kurios jis buvo priimtas, yra laikoma nusikaltimu taip pat pagal Slovakijos Respublikos teisės sistemą, nebent 2 ir 3 dalyse būtų nurodyta kitaip, ir jeigu nuteistasis yra Slovakijos Respublikos pilietis ir įprastai gyvena Slovakijos Respublikos teritorijoje ar yra su ja susijęs patvirtintais šeimos, socialiniais ar profesiniais ryšiais, kurie gali palengvinti nuteistojo socialinę reabilitaciją vykdant laisvės atėmimo bausmę Slovakijos Respublikos teritorijoje.

(9) Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, remiantis Slovakijos Respublikos teisės aktais, išduodančiosios valstybės sprendimo pripažinimas ir vykdymas priklauso nuo to, ar nuteistasis, kuris yra Slovakijos Respublikos pilietis, Slovakijos Respublikos teritorijoje turi (i) įprastą gyvenamąją vietą arba (ii) yra su ja susijęs patvirtintais šeimos, socialiniais ar profesiniais ryšiais, kurie gali palengvinti nuteistojo socialinę reabilitaciją laisvės atėmimo bausmės vykdymo Slovakijos Respublikos teritorijoje metu.

(10) Pagal Įstatymo Nr. 549/2011 3 straipsnio g punktą, įprasta gyvenamoji vieta yra nuolatinė arba laikina gyvenamoji vieta.

(11) Remiantis *Zákon č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky* (Įstatymas Nr. 253/1998 dėl Slovakijos Respublikos piliečių gyvenamosios vietos deklaravimo ir gyventojų registro; toliau – Įstatymas dėl gyvenamosios vietos deklaravimo) 2 straipsnio 2 dalimi (su pakeitimais), gyventojų registracijos tikslu gyvenamoji vieta yra nuolatinė ar laikina gyvenamoji vieta.

(12) Remiantis Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 3 straipsnio 1–3 dalimis ir 7 dalies pirmu sakiniu prieš kabliataškį, nuolatinė gyvenamoji vieta paprastai yra vieta, kurioje pilietis nuolat gyvena Slovakijos Respublikos teritorijoje. Tuo pat metu pilietis turi tik vieną nuolatinę gyvenamąją vietą. Piliečio nuolatinė gyvenamoji vieta yra (**orig. p. 5**) tik statinys ar jo dalis, ant kurios pažymėtas namo numeris, įtrauktas į registrą, skirtas gyventi, apsistoti ar individualiam poilsiui, jeigu įstatyme nenustatyta kitaip. Statinio dalimi laikomas ir butas. Piliečio nuolatinės gyvenamosios vietos deklaravimas nesuteikia jokios teisės nei į 2 dalyje nurodytą statinį, nei jo savininko atžvilgiu ir yra susijęs tik su registracija. Kiekvienas pilietis privalo deklaruoti nuolatinę gyvenamąją vietą, išskyrus jeigu nuolat gyvena užsienyje.

(13) Pagal Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 6 straipsnio 1 dalį, pilietis, ketinantis išvykti nuolat gyventi į užsienį, prieš išvykdamas privalo gyvenamosios vietos duomenis tvarkančiai viešojo administravimo institucijai nurodyti nuolatinio gyvenimo laikotarpio pabaigą; šiai administravimo institucijai jie turi nurodyti valstybę, į kurią ketina vykti, ir gyvenamąją vietą joje bei gyvenimo užsienyje pradžios dieną, kuri sutampa su nuolatinio gyvenimo valstybėje pabaigos diena. Remiantis šio straipsnio 3 dalimi, užsienyje esantis pilietis tokios viešnagės metu nusprendęs nuolat nebegyventi Slovakijos Respublikoje, apie šį pabaigos laikotarpį gali pranešti Slovakijos Respublikos atstovybei arba per įgaliotą atstovą Slovakijos Respublikoje. Slovakijos Respublikos atstovybė ar įgaliotas atstovas perduoda kompetentingai piliečių nuolatinės gyvenamosios vietos duomenis tvarkančiai institucijai paliudytu piliečio parašu pasirašytą nustatytos formos dokumentą, kuriame nurodyta valstybė ir būsima gyvenamoji vieta užsienyje. Nuolatinis gyvenimas šalyje baigiasi tą dieną, kai kompetentingai institucijai įteikiamas minėtas dokumentas.

(14) Pagal Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 8 straipsnio 1 dalį laikina gyvenamoji vieta yra piliečio buvimo ne nuolatinėje gyvenamojoje vietoje vieta, kurioje pilietis laikinai įsikuria, jeigu jis vieši ilgiau nei 90 dienų; be to, laikina gyvenamoji vieta yra užsienyje nuolat gyvenančio piliečio buvimo Slovakijos Respublikoje vieta, jeigu ši viešnagė trunka ilgiau nei 90 dienų.

(15) Pagal Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 9 straipsnį Slovakijos Respublikos teritorijoje nuolatinę gyvenamąją vietą turintis pilietis, ketinantis išvykti į užsienį ilgesniam nei 90 dienų laikotarpiui, apie šią aplinkybę gali pranešti nuolatinės ar laikinos gyvenamosios vietos kompetentingai įstaigai; pranešime jis turi nurodyti valstybę, buvimo vietą joje ir numatomą buvimo trukmę.

(16) Iš nurodytų teisės aktų matyti, kad Slovakijos Respublikos piliečio nuolatinė ar laikina gyvenamoji vieta šios šalies teritorijoje, kuri yra įprasta gyvenamoji vieta, kaip tai suprantama pagal Įstatymą Nr. 549/2011, tėra tik su registracija siejamos sąvokos (žr. Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 2 straipsnio 2 dalį ir 3 straipsnio 3 dalį) ir jų egzistavimo nelemia tai, ar pilietis faktiškai yra atitinkamose vietose ir jose turi šeimos, socialinių, profesinių ar kitokių ryšių. Kiek tai susiję su nuolatine gyvenamąja vieta, įstatyme kiekvienam užsienyje nuolat negyvenančiam (**orig. p. 6**) piliečiui nustatyta pareiga deklaruoti šią vietą (Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 3 straipsnio 7 dalies sakinytis prieš kabliataškį), be to, nustatyta, kad kiekvienas pilietis, ketinantis išvykti nuolat gyventi į užsienį, turi pranešti apie išvykimą (Įstatymo dėl gyvenamosios vietos deklaravimo 6 straipsnio 1 dalis), vis dėlto už tokios pareigos nevykdymą nenustatyta jokių sankcijų.

(17) Remiantis Įstatymo Nr. 549/2011 4 straipsnio 1 dalies a punktu, išduodančiosios valstybės nuosprendį dėl laisvės atėmimo bausmės skyrimo (taikant dvigubo baudžiamumo sąlygą, jeigu įstatyme nenustatyta kitaip) galima pripažinti ir vykdyti ir tada, kai nuteistasis, Slovakijos Respublikos pilietis, faktiškai negyvena šioje šalyje (gyvena išduodančiojoje valstybėje), bet jos teritorijoje yra jo registruota nuolatinė ar laikina gyvenamoji vieta. Taigi paradoksalu, bet taip yra net ir tuo atveju, jeigu užsienyje nuolat gyvenantis Slovakijos Respublikos pilietis jos teritorijoje turi tik laikiną gyvenamąją vietą. Reikalavimas dėl patvirtintų šeimos, socialinių ar profesinių ryšių, galinčių sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo reabilitacijai, egzistavimo numatytas tik papildomai ir pagal Slovakijos teisės sistemą turi būti tenkinamas tik tada, kai Slovakijos Respublikos pilietis įprastai negyvena jos teritorijoje, t. y. neturi joje nei nuolatinės, nei laikinos gyvenamosios vietos.

(18) Šiuo požiūriu apelianto prieštaravimai, iš esmės grindžiami aplinkybe, kad jis negyvena Slovakijos Respublikos teritorijoje ir kad šeimos ar socialinių ryšių, galinčių palengvinti jo socialinę reabilitaciją, jis turi veikiausiai išduodančiojoje valstybėje, iš pirmo žvilgsnio atrodo nepagrįsti.

(19) Tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad Įstatymu Nr. 549/2011 į Slovakijos teisės sistemą perkeltas pamatinis sprendimas. Šiuo klausimu galioja taisyklė, pagal kurią, aiškindamas Europos Sąjungos teisę, nacionalinis teismas turi atsižvelgti į nacionalinės teisės normų visumą ir ją aiškinti taip, kad ji kuo labiau atitiktų pamatinį sprendimą ir kad būtų pasiektas jame numatytas rezultatas ir užtikrintas visiškas veiksmingumas (žr., pavyzdžiui, 2012 m. rugsėjo 5 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Lopes Da Silva Jorge*, C-42/11, EU:C:2012:517 ir 2016 m. lapkričio 8 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Ogňanov*, C-554/14, EU:C:2016:835).

(20) Remiantis pamatinio sprendimo 9 konstatuojamąja dalimi, vykdančią bausmę vykdančiojoje valstybėje narėje turėtų būti sudarytos geresnės sąlygos nuteistojo socialinei reabilitacijai. Siekdama įsitikinti, kad vykdančią bausmę vykdančiojoje valstybėje iš tiesų būtų sudarytos palankesnės sąlygos nuteistojo socialinei

reabilitacijai, išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija turėtų atsižvelgti į tokius aspektus, kaip asmens ryšiai su vykdančiąja valstybe, tai, ar jis šią vietą laiko svarbia šeimai, kalbinių, kultūrinių, socialinių ar ekonominių požiūriu arba yra kaip nors susijęs su vykdančiąja valstybe (**orig. p. 7**).

(21) Remiantis pamatinio sprendimo 15 konstatuojamąja dalimi, jis turėtų būti taikomas atsižvelgiant į EB sutarties 18 straipsniu Europos Sąjungos piliečiams suteiktą teisę laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje.

(22) Remiantis pamatinio sprendimo 17 konstatuojamąja dalimi, jei šiame pamatiniame sprendime yra nuoroda į valstybę, kurioje nuteistasis asmuo „gyvena“, tai reiškia vietą, su kuria tas asmuo yra susijęs įprasta gyvenamąja vieta ir tokiais aspektais, kaip šeima, socialiniai ar profesiniai ryšiai.

(23) Pamatinio sprendimo 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jo tikslas yra nustatyti taisykles, pagal kurias valstybė narė, siekdama sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo asmens socialinei reabilitacijai, pripažįsta nuosprendį ir vykdo bausmę.

(24) Remiantis pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies a punktu, jeigu nuteistasis yra išduodančiojoje valstybėje arba vykdančiojoje valstybėje narėje ir jei jis sutiko, kai tai būtina pagal 6 straipsnį, nuosprendis kartu su liudijimu, kurio standartinė forma pateikta I priede, gali būti perduodamas valstybei narėi, kurios pilietis yra nuteistasis ir kurioje jis gyvena.

(25) Pamatinio sprendimo 4 straipsnio 2 dalyje, 3 dalies pirmame sakinyje ir 4 dalyje nustatyta, kad nuosprendis ir liudijimas gali būti perduodami, kai išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija, prireikus pasikonsultavusi su išduodančiosios ir vykdančiosios valstybės kompetentingomis institucijomis, įsitikina, kad vykdančiajai valstybei vykdam bausmę bus sudarytos palankesnės sąlygos užtikrinti nuteistojo asmens socialinę reabilitaciją. Prieš perduodama nuosprendį ir liudijimą, išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija visais tinkamais būdais gali konsultuotis su vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija. Šių konsultacijų metu vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija išduodančiosios valstybės kompetentingai institucijai gali pateikti pagrįstą nuomonę, kad vykdam bausmę vykdančiojoje valstybėje nebūtų sudarytos palankesnės sąlygos nuteistojo asmens socialinei reabilitacijai ir sėkmingai reintegracijai į visuomenę. Tais atvejais, kai konsultacijos nebuvo vykdomos, tokia nuomonė gali būti pateikiama nedelsiant po to, kai buvo perduotas nuosprendis ir liudijimas. Išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija apsveria tokią nuomonę ir nusprendžia, ar panaikinti liudijimą.

(26) Remiantis pamatinio sprendimo 6 straipsnio 3 dalimi, visais atvejais, kai nuteistasis tebėra išduodančiojoje valstybėje, jam suteikiama galimybė išdėstyti savo nuomonę žodžiu ar raštu. <...> Priimant sprendimą dėl nuosprendžio ir liudijimo perdavimo (**orig. p. 8**) atsižvelgiama į nuteistojo nuomonę. Jei asmuo

pasinaudoja šioje dalyje numatyta galimybe, nuteistojo nuomonė perduodama vykdančiajai valstybei, visų pirma atsižvelgiant į 4 straipsnio 4 dalį <...>.

(27) Remiantis pamatinio sprendimo 8 straipsnio 1 dalimi, vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija pripažįsta pagal 4 straipsnį ir laikantis 5 straipsnyje nustatytos tvarkos perduotą nuosprendį ir nedelsdama imasi visų būtinų priemonių nuosprendžiui vykdyti, išskyrus atvejus, kai kompetentinga institucija nusprendžia remtis kuriuo nors 9 straipsnyje nurodytu nepripažinimo ir nevykdymo pagrindu.

(28) Pamatinio sprendimo 9 straipsnio 1 dalies b punkte nurodyta, kad vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija gali atsisakyti pripažinti nuosprendį ir vykdyti bausmę, jei nesilaikoma 4 straipsnio 1 dalyje nustatytų kriterijų.

(29) Pamatinio sprendimo 9 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad šio straipsnio 1 dalies a, b, c, i, k ir l punktuose nurodytais atvejais, prieš nusprenddama nepripažinti nuosprendžio ir nevykdyti bausmės, vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija tinkamu būdu konsultuojasi su išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija ir prireikus prašo jos nedelsiant pateikti reikalingą papildomą informaciją.

(30) Liudijimo, kurio standartinė forma pateikta pamatinio sprendimo I priede, d dalies 4 punkte pateikiama, jei turima ir jei reikia, kita svarbi informacija apie nuteistojo šeimą, socialinius ar profesinius ryšius su vykdančiąja valstybe.

(31) Iš nurodytų pamatinio sprendimo nuostatų matyti, kad jo tikslas yra sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai. Vis dėlto Aukščiausiasis Teismas mano, kad pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyti kriterijai tenkinami tik jeigu nuteistasis valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra, turi šeimos, kalbinių, kultūrinių, socialinių ar ekonominių arba profesinių ryšių, į kuriuos atsižvelgiant galima pagrįstai preziumuoti, kad bausmės vykdymas toje valstybėje narėje sudarys palankesnes sąlygas jo socialinei reabilitacijai. Taigi šiuo aspektu Slovakijos nacionalinės teisės aktais, pagal kuriuos leidžiama pripažinti ir vykdyti nuosprendį, kuriuo jos piliečiui paskirta laisvės atėmimo bausmė, net jeigu šis asmuo jos teritorijoje turi tik formaliai registruotą nuolatinę ar laikiną gyvenamąją vietą, nors joje neturi faktinių šeimos, socialinių, profesinių ar kitokio pobūdžio ryšių, galinčių sudaryti palankesnes sąlygas jo socialinei reabilitacijai, ir atsižvelgiant į tai, kad nekalbama apie situaciją, kai atlikęs bausmę nuteistasis išsiunčiamas į jos teritoriją (pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies b punktas), neužtikrinamas (**orig. p. 9**) pamatinio sprendimo visiškas veiksmingumas, kiek tai susiję su tuo, kad šiais atvejais nuosprendžio pripažinimas ir vykdymas sudarytų (galėtų sudaryti) palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai.

(32) Taip pat pažymėtina, kad net ir tuo atveju, jei nuo 2020 m. sausio 1 d. Slovakijos nacionalinės teisės aktas bus pakeistas ir nuosprendį, kuriuo skirta

laisvės atėmimo bausmė, remiantis Įstatymo Nr. 549/2011 4 straipsnio 1 dalies a punkto nauja redakcija, Slovakijoje bus galima pripažinti, jeigu nuteistasis yra Slovakijos pilietis ir šioje šalyje yra jo įprasta gyvenamoji vieta, kuri nebebus suprantama kaip nuolatinė ar laikina gyvenamoji vieta pagal šio įstatymo 32 straipsnį (nuo 2020 m. sausio 1 d. galiojančia redakcija), byla, pradėta iki 2020 m. sausio 1 d., bus iki galo nagrinėjama remiantis iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusia šio įstatymo redakcija, t. y. pagal nuostatas, nurodytas šios nutarties motyvų 8 ir 10 punktuose.

(33) Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, ir į tai, kad nacionalinis teismas turi pareigą neperžengdamas savo kompetencijos ribų taikyti Sąjungos teisės nuostatas ir užtikrinti visišką jų veiksmingumą, jei būtina, savo iniciatyva netaikyti bet kokios joms prieštaraujančios nacionalinės teisės nuostatos, ir neprivalo prašyti arba laukti, kol ši nuostata bus panaikinta teisės aktų leidybos arba kitokiomis konstitucinėmis priemonėmis (visų pirma žr. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo 1978 m. kovo 9 d. Sprendimo *Simmenthal*, 106/77, EU:C:1978:49, 21 ir 24 punktus; 2009 m. lapkričio 19 d. Sprendimo *Filipiak*, C-314/08, EU:C:2009:719, 81 punktą; 2010 m. birželio 22 d. Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C-188/10 ir C-189/10, EU:C:2010:363, 43 punktą; Sprendimo *Ákerberg Fransson*, C-617/10, EU:C:2013:105, 45 punktą), Aukščiausiasis Teismas priėjo prie išvados, kad šiai bylai išnagrinėti reikalingas Sąjungos teisės išaiškinimas. Todėl nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

Ar pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad jame nustatyti kriterijai tenkinami, tik jeigu nuteistasis valstybėje narėje, kurios pilietis jis yra, turi tokių šeimos, socialinių, profesinių ar kitokio pobūdžio ryšių, į kuriuos atsižvelgiant galima pagrįstai preziumuoti, kad bausmės vykdymas šioje valstybėje narėje sudarys palankesnes sąlygas jo socialinei reabilitacijai, todėl pagal jį draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip antai Įstatymo Nr. 549/2011 4 straipsnio 1 dalies a punktas (iki 2019 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija), pagal kurią šiais atvejais leidžiama pripažinti ir vykdyti nuosprendį remiantis vien tuo, kad vykdančiojoje valstybėje yra tik formaliai registruota įprasta gyvenamoji vieta, ir neatsižvelgti į tai, ar nuteistasis šioje valstybėje turi konkrečių ryšių, galinčių sudaryti palankesnes sąlygas jo socialinei reabilitacijai? (orig. p. 10)

Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar pamatinio sprendimo 4 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją ir pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu atveju išduodančiosios valstybės kompetentinga institucija, prieš perduodama nuosprendį ir liudijimą, turi patikrinti, ar bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje suteiks galimybę pasiekti tikslą sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai, be to, šiomis aplinkybėmis [ta institucija] kartu turi pateikti liudijimo d dalies 4 punkte nurodytą informaciją, visų pirma, jeigu nuteistasis, pareikšdamas savo nuomonę, kaip tai suprantama pagal

pamatinio sprendimo 6 straipsnio 3 dalį, patvirtina, kad išduodančiojoje valstybėje turi konkrečių šeimos, socialinių ar profesinių ryšių?

Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų teigiamas, ar pamatinio sprendimo 9 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad egzistuoja nuosprendžio nepripažinimo ir nevykdymo pagrindas, jeigu pamatinio sprendimo 4 straipsnio 1 dalies a punkte nurodytu atveju, nepaisant šio straipsnio 3 dalyje nurodytų konsultacijų ir galimo kitos būtinos informacijos pateikimo, neįrodyta, kad yra tokių šeimos, socialinių, profesinių ar kitokio pobūdžio ryšių, į kuriuos atsižvelgiant galima pagrįstai preziumuoti, kad bausmės vykdymas vykdančiojoje valstybėje gali sudaryti palankesnes sąlygas nuteistojo socialinei reabilitacijai?

<...> [informacija apie teisių gynimo priemones]

Bratislava, 2019 m. spalio 22 d.

<...> **František Mozner**

Kolegijos pirmininkas